

СТАТУС АДВОКАТА И ПРИМЕНА ЗАКОНА О РОКОВИМА ИЗМИРЕЊА НОВЧАНИХ ОБАВЕЗА У КОМЕРЦИЈАЛНИМ ТРАНСАКЦИЈАМА

Адвокат се не сматра привредним субјектом и предузетником у смислу Закона о привредним друштвима, због чега се ни трошкови адвоката за одбрану по службеној дужности не могу подвести под комерцијални уговорно-правни однос из Закона од роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, па самим тим ни накнада по основу кашњења у плаћању према том закону.

Образложење: Тужилца је ангажована од стране тужене са листе адвоката, ради одбране осумњиченог у преткривичном поступку који се водио пред ПС у К, те је на име извршеног заступања сачинила трошковник, одредивши потраживани износ на име награде за заступање у износу од 45.750,00 динара. Исти је достављен туженој дана 14.01.2014. године, а потом је 22.01.2014. године сачинила опомену пред утужење туженој, која није измирила наведено потраживање. Полазећи од наведеног утврђења, првостепени суд је усвојио тужбени захтев у целости, сматрајући да тужилца као адвокат има својство привредног субјекта и предузетника у смислу Закона о привредним друштвима, да се одбрана по службеној дужности у кривичном поступку може подвести под комерцијални уговорно-правни однос, због чега тужилци припада право на исплату накнаде по основу кашњења у плаћању. Другостепени суд је побијану пресуду преиначио одбијањем тужбеног захтева, јер је првостепени суд погрешно применио материјално право. Одредба члана 48 став 1 Закона о привредним друштвима, одређује предузетника као физичко лице које је регистровано и које ради стицања добити у виду занимања обавља све законом дозвољене делатности, укључујући уметничке и старе занате и послове домаће радиности, док став 4 и 5 поменутог члана прописују да се предузетник региструје у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката, док се физичко лице уписано у посебни регистар, које у виду занимања обавља делатност слободне професије уређену посебним прописима, сматра предузетником у смислу овог закона ако је тим прописима то одређено. Са друге стране, Законом о адвокатури уређена је адвокатска служба, услови за бављење адвокатуром и облици рада адвоката, права, обавезе и одговорност адвоката и адвокатских приправника и организација и рад адвокатских комора. Чланом 2 став 1 наведеног Закона адвокатура је одређена као независна и самостална служба пружања правне помоћи физичким и правним лицима. Право на бављење адвокатуром стиче се доношењем одлуке о упису у именик адвоката и полагањем адвокатске заклетве. Поменути закон не садржи одредбе о адвокатској професији као предузетничкој делатности, а у вези са наведеним чланом 38 став 5 Закона о привредним друштвима. Такође, чланом 83 став 1 Закона о адвокатури којим су одређени разлози за престанак права на бављењем адвокатуром, у тачки 9 између осталог, као један од разлога наводи се и упис у регистар предузетника. Из наведеног произилази да се супротно ставу првостепеног суда, адвокат не може подвести под привредни субјекат, с обзиром да адвокатура представља службу, а не делатност која се у смислу Закона о привредним друштвима, обавља у циљу стицања добити. Према Закону о адвокатури, адвокат остварује право на трошкове и награду за свој рад, дакле не профит-који остварују привредни субјекти у привредном пословању. Стога се односи поводом бављења адвокатуром и то одбране окривљенога по службеној дужности, која је регулисана Законом о кривичном поступку, а иста додељује адвокатима према редоследу са листе, не могу сматрати односима из домена

комерцијалних (привредних, трговачких) услуга и трансакција предвиђених чланом 2 став 1 тачка 1 Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, под којима се подразумевају уговорене трансакције између субјеката јавног сектора и привредних субјеката, између привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, које се односе на испоруку добара, односно пружање услуга уз накнаду, а у које се убрајају и грађевински и инвестициони радови, као и комуналне услуге. Чланом 2 став 1 поменутог Закона прописано је да се истим уређују рокови измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, између привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, а у циљу спречавања неизмирења новчаних обавеза у року, док је 4 став 1 устог Закона одређено да поверилац има право да од дужника захтева накнаду за кашњење у испуњавању новчане обавезе у износу од 20.000 динара, за случај да новчана обавеза није измирена у роковима утврђеним одредбама члана 3. и 4. овог закона. Како у конкретном случају, тужиља као адвокат нема својство привредног субјекта и предузетника у смислу Закона о привредним друштвима, нити се одбрана по службеној у кривичном поступку може подвести под комерцијални уговорно-правни однос, њој не припада право на исплату накнаде по основу кашњења у плаћању, односно није било места примени одредаба наведеног закона.

(Пресуда Вишег суда у Сомбору број Гж. 163/16 од 11. фебруара 2016. године)